

DOI 10.36074/logos-31.10.2025.046

ДИЗАЙН ШРИФТОВОГО ПЛАКАТА В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ГРАФІЦІ: СИНТЕЗ АКАДЕМІЧНИХ ТРАДИЦІЙ ТА ІННОВАЦІЙ (НА ПРИКЛАДІ СТУДЕНТСЬКИХ РОБІТ ХДАДМ)

Ісмайлова Марія Сергіївна¹

---

1. кандидат мистецтвознавства,
викладач кафедри Графічного дизайну
Харківська державна академія дизайну і мистецтв, УКРАЇНА
ORCID ID: 0009-0004-8504-1772

Анотація. У статті досліджено еволюцію шрифтового плаката в контексті сучасного українського графічного дизайну, аналізуючи роботи студентів Харківської державної академії дизайну і мистецтв (ХДАДМ) під керівництвом Ісмайлової М. С. Визначено та проаналізовано ключові стилістичні напрямки — від мінімалізму та функціоналізму до експериментальної типографіки та цифрового футуризму, — з'ясовано їхній безпосередній зв'язок із класичними теоретичними засадами (принципи функціоналізму Й. Мюллера-Брокманна) та постмодерністськими концепціями (деконструкція тексту Д. Карсона). Доведено, що студентські проекти ефективно інтегрують глибокі академічні знання та новітні цифрові технології, формуючи актуальну візуальну мову, яка відображає пошуки ідентичності в сучасному українському мистецтві.

Шрифтовий плакат є одним із найпотужніших комунікативних засобів у графічному дизайні, оскільки його функціональність та естетична цінність реалізуються винятково через властивості шрифту: його форму, колір, композиційне розташування та ієрархію. У сучасному візуально насиченому середовищі здатність шрифту передавати зміст, емоцію та структуру інформації набуває критичного значення. Українська графічна школа, зокрема Харківська державна академія дизайну і мистецтв, виступає майданчиком, де класична академічна підготовка, спадкоємиця радянської школи плаката, поєднується з вимогами цифрової епохи. Метою тез є аналіз стилістичної та технічної палітри студентських шрифтових плакатів, що слугує ілюстрацією

засвоєння теоретичних концепцій і демонстрацією актуальних світових тенденцій у типографічному дизайні, а також виявлення специфіки їхньої інтерпретації в Україні.

Студентські роботи ХДАДМ охоплюють значний діапазон стилістичних рішень, що наочно підтверджує гнучкість шрифтового дизайну як актуальної мови. Цей діапазон починається з класичних принципів, які знаходять своє втілення в роботах Ольги Войтенко (рис. 1) та Дениса Коробка (рис. 2). Їхні плакати, що базуються на модульних сітках, моноширинних шрифтах та обмеженій кольоровій палітрі, є прямою відсилкою до функціоналізму швейцарської школи та принципів Йозефа Мюллера-Брокманна [1]. Однак ця академічна строгість наповнюється новим змістом у локальному контексті; наприклад, використання чорно-жовтої гами може розглядатися не лише як мінімалістичний прийом, але й як свідомий жест до української національної символіки, що посилює комунікативний потенціал плаката.

Рис. 1. Ольга Войтенко.
Типографічний плакат. 2024.

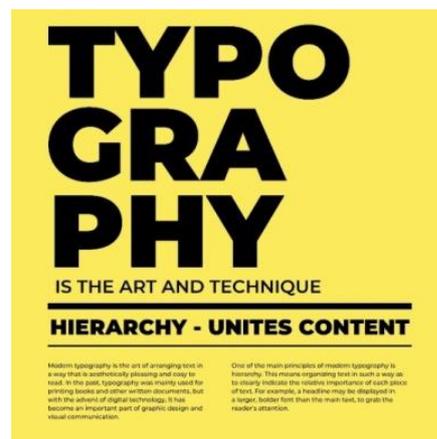

Рис. 2. Денис Коробка. Функціональний
плакат. 2025.

Діаметрально протилежний підхід демонструє робота Владислава Гурбанова (рис. 3), де відбувається радикальна деконструкція тексту. Цей експеримент, що відсилає до візії Девіда Карсона [2], свідомо руйнує традиційну читабельність на користь емоційно-естетичного впливу. Фрагментуючи слова та застосовуючи 3D-ефекти, автор перетворює літери на самостійні візуальні об'єкти, тим самим розширюючи функцію типографіки від суто інформаційної до образної. Такий перехід від структурованого функціоналізму до візуальної вільної форми закономірно приводить до ще більш сміливих експериментів із цифровими інструментами.

SECTION 22.
CULTURE ET ART

Рис. 3. Владислав Гурбанов. Експериментальний шрифтовий плакат. 2025.

Саме сучасні технології відкривають для студентів можливість досліджувати такі інноваційні напрямки, як цифровий футуризм. Яскравим прикладом є робота Олени Кривич (рис. 4), де хвилеподібні деформації тексту «INNOVATION» та різкий чорно-білий контраст використовуються для візуалізації абстрактних понять — руху, швидкості та потоку інформації [3]. Ця робота показує, як типографіка здатна стати мовою для опису явищ цифрової епохи. Однак паралельно з цим футуристичним пошуком у студентському середовищі спостерігається і зворотний рух — тенденція до ретро-синтезу. Так, Єгор Горбачов (рис. 5) поєднує в своєму плакаті стилізацію під геометричні форми Баухаузу [4] з сучасним 3D-рендерингом. Цей синтез історичних та цифрових методів [5] доводить, що звернення до класичної спадщини є не простим цитуванням, а способом знаходження універсальних візуальних принципів, що залишаються актуальними і сьогодні.

Рис. 4. Олена Кривич. Експериментальний шрифтовий плакат. 2025.

Рис. 5. Єгор Горбачов. Типографічний ретро-плакат. 2018.

Розгляд цих стилістичних крайнощів закономірно виводить на необхідність аналізу формальної мови, що є основою ефективності шрифтового плаката як комунікативного медіума. Ключ до успіху полягає у свідомому використанні типографічних елементів: від вибору шрифтів — до композиції, кольору та контрасту. Якщо мінімалістичні плакати (рис. 1, 2) покладаються на строгі модульні сітки та монохромні палітри, що концентрують увагу на чистоті форми, то в інших випадках композиція може будуватися на динамічній асиметрії, а активне використання негативного простору наповнює образ додатковим смислом. Візуальна ієрархія, що досягається контрастом розмірів і насиченості, виступає ключовим механізмом керування увагою глядача. Цей підхід чітко простежується в роботі Дарини Чуркіної (рис. 6), де типографіка використовується як основа бренд-ідентичності [6], а контраст служить для презентації характеристик гарнітури.

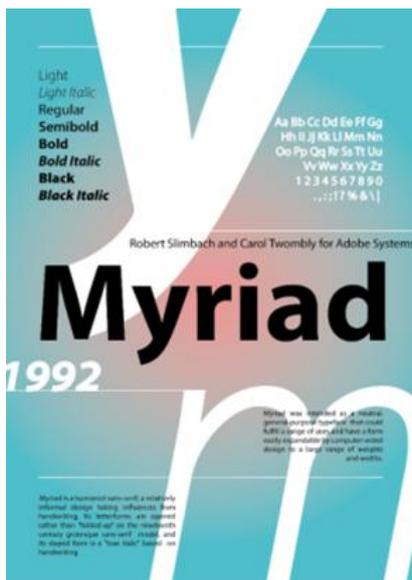

Рис. 6. Дарина Чуркіна.
Функціональний плакат.2024.

Рис. 7. Олена Кривич. Інформаційний плакат.
2025.

Окремої уваги заслуговує інформаційний плакат Олени Кривич (рис. 7), який є яскравим прикладом втілення сучасних принципів інформаційного дизайну, зокрема ідей Еллен Луптон [7]. У цій роботі складний багаторівневий контент організований за допомогою чіткої модульної сітки, що забезпечує інтуїтивно зрозумілу навігацію. Продумана типографічна ієрархія, створена через поєднання різних масштабів, насиченості та ширини шрифтів, дозволяє глядачеві миттєво виокремити головні та другорядні блоки інформації. Обмежена кольорова палітра та використання контрасту не лише

SECTION 22.
CULTURE ET ART

структурують простір, але й створюють естетично витриманий образ, де кожен елемент працює на поліпшення сприйняття та засвоєння інформації. Ця робота наочно демонструє, як фундаментальні принципи класичного дизайну знаходять своє практичне застосування в сучасних комунікаційних завданнях.

Таким чином, інтеграція цифрових ефектів, від 3D-рендерингу до імітації руху, свідчить не про руйнацію класичних основ, а про їхню успішну адаптацію до вимог сьогодення, де кожен елемент працює на створення цілісного візуального враження.

Висновки. Таким чином, студентські роботи ХДАДМ демонструють глибоке розуміння теоретичних засад графічного дизайну, від принципів Еллен Луптон [7] в інформаційному дизайні до ідей Баухаузу [4], та готовність до інновацій. Цей синтез забезпечує актуальність шрифтового плаката у цифрову еру, де кожен елемент тексту стає частиною глобального візуального діалогу. Проведений аналіз засвідчує, що українська школа дизайну, представлена ХДАДМ, не лише відстежує світові тенденції, але й активно формує власну художню мову, ґрунтуючись на академічній основі та сміливому експерименті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- [1] Müller-Brockmann J. (1981) Grid Systems in Graphic Design / Raster Systeme Für Die Visuele Gestaltung. Sulgen: Niggli Verlag. 176 p.
- [2] Carson D. (1995) The End of Print: The Grafik Design of David Carson. San Francisco: Chronicle Books. 160 p.
- [3] Shaw P. (2017) The Digital Wave: Experimental Typography and the Screen. Design Issues, 33(2), 56-69.
- [4] Droste M. (2019) Bauhaus: 1919-1933. Berlin: Taschen. 256 p.
- [5] Lupton E. (2021) New Basics: Digital Design and the Modernist Legacy. Design Quarterly, (175), 12-25.
- [6] Wheeler A. (2020) Designing Brand Identity: An Essential Guide for the Whole Branding Team (5th ed.). Hoboken: John Wiley & Sons. 312 p.
- [7] Lupton E. (2020) Thinking with Type: A Critical Guide for Designers, Writers, Editors, and Students (3rd ed.). New York: Princeton Architectural Press. 288 p.